

Plaats/datum:
Utrecht, 25 februari 2015

Kenmerk:
15/XX/xx

Onderwerp:
Internetconsultatie wetsvoorstel lerarenregister

Geachte heer Dekker,

Graag gaan wij in op de uitnodiging om te reageren op de internetconsultatie over het verplichte lerarenregister (<http://www.internetconsultatie.nl/wetophetlerarenregister>). Wij steunen de gedachte dat een lerarenregister er aan kan bijdragen dat leraren hun bekwaamheid onderhouden. Niet: eens bevoegd is altijd bekwaam. Maar we maken ons zorgen over de uitwerking zoals die nu voorligt in het Wetsontwerp. Met name vragen wij uw aandacht voor negatieve gevolgen voor de onderwijsarbeidsmarkt en voor het evenwicht in de rolverdeling in de kwalificatiestructuur van het primair onderwijs, met als risico dat niet alleen de positie van de leraar maar uiteindelijk het belang van de leerling niet wordt gediend.

De PO-Raad ziet het lerarenregister als een instrument om het bekwaamheidsonderhoud en de professionalisering van leraren te bevorderen. Daarom hebben wij met u hierover afspraken gemaakt in het bestuursakkoord. Daarop zijn ook de afspraken over professionalisering in de CAO PO 2014-2015 gericht.

De toegang tot het beroep leraar: zij-instromers, invallers en stille reserve

Het feit dat registratie niet alleen vereist is ten behoeve van bekwaamheidsonderhoud, maar in het wetsvoorstel ook een benoemingsvereiste is, leidt volgens ons tot problemen waarvoor we uw nadrukkelijke aandacht vragen.

In het PO speelt de kwestie van een groot aantal onbevoegden niet. Met dit wetsvoorstel wordt onbevoegdheid 'gecreëerd'. Dat geldt voor zij-instromers, en ook voor invallers en voor de zogenaamde stille reserve.

- In dit wetsvoorstel komen zij-instromers niet in aanmerking voor registratie. Daarmee worden ze in feite zichtbaar 'onbevoegd' (wat ze nu niet zijn). Daardoor ontstaat er bij stakeholders zoals ouders de indruk dat de kwaliteit van de leraren niet op orde is, omdat er ongeregistreerde leraren voor de klas staan. Dat maakt het voor schoolbesturen onaantrekkelijk om zij-instromers aan te nemen. Wij vrezen dan ook dat het wetsvoorstel de toegang voor zij-instromers in het PO bemoeilijkt. Zij-instromers hebben vaak een andere maatschappelijke ervaring en zijn vaak hoger opgeleid dan reguliere leraren. Hun toegevoegde waarde, zoals die bleek uit

onderzoek van de Onderwijsinspectie, is door u en ons gewenst (zie de afspraak in het Bestuursakkoord over 30 % hoger op geleiden).

Wij vragen u om een registratievorm waaruit een blijkt dat zij-instromers weliswaar nog niet voldoen aan de bekwaamheidseisen, maar wel degelijk voldoen aan de wettelijke toegangseisen voor het leraarsberoep.

- Ook ten aanzien van invallers wordt onbevoegdheid gecreëerd die er nu niet is. In het PO werken veel invallers die zorgen voor de continuïteit van het onderwijs. Deze invallers zijn bevoegd. De behoefte aan invallers zal nog toenemen als gevolg van de nieuwe ketenbepaling in de Wet Werk en Zekerheid. Veel invallers hebben geen aanstelling bij een schoolbestuur. Het kenmerk van invalwerk is dat het moeilijk te voorspellen is hoeveel uur de invaller per jaar werkt. Dat is een drempel bij de registratie zoals in het huidige wetsvoorstel staat. Er ontstaat nu een cirkel: registratie is een benoemingsvereiste, maar men moet een aanstelling hebben om geregistreerd te kunnen worden / blijven.

Wij vragen u in het wetsvoorstel tijdelijke invallers een gelijkwaardige positie te geven in het register.

- In tijden van lerarentekorten zal er (opnieuw) een groot beroep worden gedaan op de zgn 'stille reserve': leraren (vaak vrouwen) die al dan niet tijdelijk het leraarsberoep hebben verlaten. Zij zijn bevoegd, maar kennen de nieuwste ontwikkelingen niet. In het kader van 'lerend werken' is het goed mogelijk hen een aanstelling te geven en hen te faciliteren om – al werkend – hun bekwaamheid bij te werken. Als hier ook zou gelden: zonder registratie geen benoeming, wordt er een belemmering opgeworpen voor deze groep herintreders op de onderwijsarbeidsmarkt.

Wij vragen u om geen belemmering op te werpen voor herintreders.

- In de WPO staat dat de bevoegdheid dé benoembaarheidsvereiste is voor een leraar. Een afgeronde pabo-opleiding is de toegang tot het beroep. In het huidige wetsvoorstel wordt de registratie-eis daaraan toegevoegd. Dit stelt de beroepsgroep in staat om aanvullende eisen (voor) te stellen en met die eisen de arbeidsmarkt af te schermen. Wij zien deze wijziging in de wet als een ingrijpende stelselwijziging die staat tegenover de gewenste ontwikkeling van een open onderwijsarbeidsmarkt.

Wij vragen u om garanties dat de toegang tot het beroep mogelijk blijft met uitsluitend een afgeronde lerarenopleiding.

Evenwicht in rolverdeling

Schoolbesturen zijn als bevoegd gezag verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. In dat kader zijn ze tevens verantwoordelijk voor de kwaliteit van de leraren die bij hen in dienst zijn. Van leraren wordt verwacht dat zij hun eigen professionaliteit ontwikkelen. De lerarenopleidingen zijn gehouden toekomstige studenten op te leiden voor de gewenste bekwaamheidseisen. In een evenwichtige kwalificatiestructuur hebben alle drie actoren een inbreng die van dien aard is dat zij hun verantwoordelijkheid kunnen waarmaken. Daartoe dienen in het stelsel verantwoordelijkheden en zeggenschap ook in evenwicht te zijn.

Wij zien dat het wetsvoorstel het evenwicht op stelselniveau verstoort. De beroepsgroep van leraren, de Onderwijscoöperatie, krijgt op alle onderdelen 'in de keten' een doorslaggevende rol. De Onderwijscoöperatie stelt de bekwaamheidseisen en de (her)registratie-eisen op én accrediteert het scholingsaanbod. Zij moet zorgen voor draagvlak bij de sectorraden maar het is ongewis wat dat precies betekent en wat er gebeurt als het draagvlak ontbreekt.

De schoolbesturen zijn gehouden nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen te vertalen in beleid ten aanzien van hun scholen: het faciliteren van schoolontwikkeling, HR-beleid en financieel beleid. Denk aan de invoering van passend onderwijs, aan het stimuleren van excellente talenten, aan de mogelijkheden van digitaal leermateriaal, enz. In een evenwichtige kwalificatiestructuur kan de PO-Raad namens de schoolbesturen aangeven wat de maatschappelijke ontwikkelingen zijn en aan wat voor soort leraren de schoolbesturen behoefte hebben.

We vragen u de kwalificatiestructuur evenwichtiger in te richten en daartoe in het wetsvoorstel op te nemen dat de PO-Raad namens de schoolbesturen aangeeft wat de maatschappelijke ontwikkelingen zijn en aan wat voor soort leraren behoefte is. De beroepsgroep leraren kan dan op basis daarvan een voorstel doen voor de bekwaamheidseisen. De Minister toetst het voorstel voor de bekwaamheidseisen aan de beschreven ontwikkelingen en aan de vraag of de bekwaamheidseisen voor de lerarenopleidingen tot een realistisch curriculum kunnen leiden.

Naast bovenstaande vragen leggen we u nog onderstaande vragen en problemen voor;

- Hoe oordeelt u over de relatie tussen de versterking van de positie van de *individuele* leraar en de kracht van het *lerarenteam* in een lerende cultuur?
- Hoe kan het lerarenregister een zinvolle rol spelen in het personeelsbeleid van schoolbesturen als er geen verbinding is tussen de eisen die de beroepsgroep stelt en de schoolontwikkeling die noodzakelijk is om goed onderwijs te leveren?
- Hoe kan een leraar zich eigenaar voelen van een lerarenregister als zijn werkgever verantwoordelijk is voor de aanmelding in het register en de consequenties draagt als een leraar niet in aanmerking komt voor herregistratie?
- Wie draagt de juridische kosten en de werkloosheidskosten indien een leraar die zijn beroep niet meer uit kan oefenen omdat hij niet in aanmerking komt voor herregistratie?
- Hoe bewaakt u dat het lerarenregister een kwaliteitsinstrument voor leraren blijft en geen instrument wordt waarop schoolbesturen worden afgerekend?

Wij vertrouwen erop dat u onze overwegingen en vragen meeweegt bij de aanpassingen van het wetsvoorstel.

Met vriendelijke groet,

Simone Walvisch,

vicevoorzitter PO-Raad